

Záverečná karta projektu

Názov projektu

Evidenčné číslo projektu

APVV-18-0046

Slovník slovenských neologizmov (lexikografický, lexikologický a porovnávací slavistický výskum)

Zodpovedný riešiteľ **prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.**

Príjemca **Prešovská univerzita v Prešove**

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

Prešovská univerzita v Prešove
Technická univerzita v Košiciach

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

0

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

0

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

OLOŠTIAK, Martin (Ed.): Neologizmy a neologizácia v lingvistickej reflexii. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity 2023.

OLOŠTIAK, Martin (Ed.): Neologizmy a neologizácia v slovenčine a v slovanských jazykoch po roku 1989. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity 2023.

OLOŠTIAK, Martin – REŠOVSKÁ, Soňa: A Dictionary of Slovak Neologisms (A Project Description). In: International Journal of Lexicography, 2021, roč. 34, č. 3, s. 302 – 314; doi: 10.1093/ijl/ecaa029

OLOŠTIAK, Martin – VOJTEKOVÁ, Marta: Kompozitnosť a kompozícia (príspevok k charakteristike zložených slov na materiáli západoslovanských jazykov). In: Slovo a slovesnosť, 2021, roč. 82, č. 2, s. 95 – 117.

VOJTEKOVÁ, Marta: Nové kompozitá s iniciálovými bázoidmi cudzieho pôvodu v poľštine. Prešov: FF PU v Prešove 2021.

OLOŠTIAK, Martin – REŠOVSKÁ, Soňa: Neologisms of English Origin in Present-Day Slovak. In: ELOPE: English Language Overseas Perspectives and Enquiries, 2022, roč. 19, č. 2, s. 87 – 108. DOI: <https://doi.org/10.4312/elope.19.2.87-108>

OLOŠTIAK, Martin – LIPTÁKOVÁ, Ľudmila – BEDNÁROVÁ-GIBOVÁ, Klaudia (Eds.): Slovanská slovotvorba: synchronia, inovácie, neologizácia. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity 2022.

Uplatnenie výsledkov projektu

Ďalší vedecký výskum v oblasti lingvistiky (osobitne lexikológie, lexikografie, počítačovej lingvistiky, komparatívnej lingvistiky).

Ďalší vedecký výskum v oblasti humanitných a spoločenských vied (osobitne histórie, politológie, kulturológie, psychológie, psycholingvistiky, sociológie, sociolingvistiky, ale aj iných).

Zachytenie neologických jednotiek, ktoré sú odrazom doby, v ktorej tieto jednotky vznikajú a používajú sa, pomáhajú pochopiť spoločenské dianie, vzťahy medzi spoločenskými skupinami, nálady v spoločnosti, myslenie a názory jednotlivcov aj spoločenských skupín. Na neologickej lexike sa najväčšmi ukazuje odrazový, resp. diagnostický charakter jazyka vo vzťahu ku komunikujúcemu jednotlivcovi aj celej societe.

Výučba cudzích jazykov (výkladovo-prekladový neologický slovník ako pomôcka pri hľadaní cudzojazyčných ekvivalentov).

Jazyková kultúra, jazykové poradenstvo, teória jazykovej kultúry. Vedecký výskum a lexikografické spracovanie nových pomenovaní, z ktorých mnohé ešte nie sú ustálené a adaptované, pomáhajú pri riešení jazykových otázok a dilem zo strany laickej i odbornej verejnosti.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

Komplexná lexikologická a lexikografická charakteristika neologizmov v slovenčine z týchto hľadísk: a) z jazykovoštruktúrneho hľadiska (status, paradigmatica – formálno-obsahové vzťahy, slovotvorba); b) z komunikačno-pragmatického hľadiska (štýlová a registrová príslušnosť, fungovanie neologizmov v kontextoch, nejednoznačný charakter temporality); c) z hľadiska dynamiky jazyka (nadobúdanie a strata temporálnej príznakovosti); d) z hľadiska jazykových kontaktov (internacionalizácia a preberanie neologizmov do slovenčiny); e) z porovnávacieho hľadiska (komparácia s poľštinou, ruštinou, ukrajinčinou; koncept rôzneho stupňa onomaziologických symetrií a asymetrií). Kritická reflexia doterajšieho výskumu v oblasti neológie a neografie (vo všetkých slovanských jazykoch, v angličtine, nemčine, francúzštine, španielčine). Lexikografické spracovanie uvedených javov v podobe pripravovaného ukážkového zväzku slovníka slovenských neologizmov (výkladovo-prekladový slovník so slovenskými heslami a ekvivalentmi v poľštine, ruštine a ukrajinčine). Metodika viacúrovňovej identifikácie neologizmov s využitím korpusových a počítačových nástrojov.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku (max. 20 riadkov)

A complex lexicological and lexicographic characteristics of neologisms in Slovak from the following points of view: a) linguistic-structural (status, form and content relations word-formation); b) pragmatic communication (stylistic and register relevance, functioning of neologisms in contexts); c) language dynamics (acquisition and loss of temporal markedness, fuzzy nature of temporality); d) language contacts (internationalization and borrowing of neologisms); e) comparative analysis (in comparison with Polish, Russian, Ukrainian; different degrees of onomasiological symmetries and asymmetries). A critical reflection on the history and current research in this field (in all Slavic languages, in English, German, French and Spanish, respectively). The lexicographic treatment of the above-mentioned phenomena in the form of the forthcoming exemplar dictionary of Slovak neologisms (explanatory and translational dictionary with Slovak entries and Polish, Russian and Ukrainian equivalents). The methodology of multi-layered identification of neologisms by means of corpus and computational tools.